

LIST IZLAZI TJEDNO. — GODISNJA REDOVITA PRETPLATA DIN 30, DOBROTVORNA DIN 50. — ZA INOZEMSTVO DIN 60. — OGLASI PO NAROCITOJ TARIFI.

GODINA XI. BROJ 32.
Šibenik, 17. listopada 1940.

ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: SIBENIK pp. 17.
RUKOPISE SE NE VRAĆAJU.
BROJ ČEK. RAČUNA 23.121

Krist Kralj

Vrije. Vrije Evropa kao bačva u jeseni.

Ipak obručj drže, pa činilo se nama, da je posuda posve trošna. Iščekivanje, nada u bolje dane, to je ona sila, koja snažno i energično vuče k središtu, kao jaki magnet. Svi znaju da majka u grčevima rađa novi život; jer, ništa nova, velika i trajna ne dolazi bez boli, trzaja i patnja.

Blagdan Krista Kralja dolazi u ove dane napetosti i raspleta, koji se godinama splitao.

S jedne strane nemir, previranje, kaos, a s druge Krist s mirom, središću i poredkom. Dva svijeta, dva života, dva naziranja.

Evropski su narodi u stavu čekanja. Hrvatska je u stavu čekanja. Oj svani dane, i odagni tamu...

Ali, tih je čekanja bilo, sad su i bit će ih. Vječna iščekivanja i nade su zakon života za one koji bi htjeli pravdu, kao da ima na svijetu čovjeka koji kaže da je za nepravdu; koji bi htjeli mir, kao da ima koga kojemu je ideal trunuti na fronti; koji bi htjeli poredak, kao da ima onih kojima je život nerod.

Ova će iščekivanja proći i druga će doći, i tako će se ponavljati kroz duge nizove i redove.

Život nije bara, nego bujica koja brza i odnosi. Vječna mijena, to je zakon života. Mi život ne možemo zastavljati, ali se život može kanalizirati. Ista bujica valja kuće, ali i zida gradove; snaga vode ništi polja, ali i goni mlinska kola i električne sprave.

Energije istoga čovjeka mogu rušiti i graditi. Isti čovjek može htjeti dobro, ali čini samo zlo. Zato nam se pričinja, jer sudimo po licu i kori vanjskih događaja, da ima ljudi koji su u bistvu zli. A to ne stoji. Ništ je narav ljudska po sebi zla, ništ je volja ljudska bitno zla. Čovjek je bujica, čovjek je gibanje, čovjek je život, koji ruši i gradi, kao gorska voda, već prema tomu da li je kanalizirana ili ne.

Život bez Krista bujica je bez ograda. Tu su energije bačene u pijesak, neiskorišćene. To je najmanje i najnevinije, a, ako im je na dohvat kakvo dobro, ruše ga i valjaju. To je današnja Evropa. Silna energija srca, duše i razuma. Tu su tekovine kulture na tisućljeća stare. Tu je baština velikih naraštaja. Šta Evropi nedostaje, a, ako nedostaje, do čega ne bi došla!

Našim narodima nedostaje jedno, a to jedno jest, da su popucali kanali, koje bujica još više rastvara. Popucali su kanali moralne stege, reda i smirenosti, a to zato, jer je u duši nastao lom u kome zja crna pukotina.

Misijska Nedjelja

Katolici — Hrvatil
20. listopada slavimo Misijsku Nedjelju.

Po želji Sv. Stolice Misijska je Nedjelja posvećena propagandi za Društvo za širenje vjere, koje je svjetska papinska misijska organizacija za sve vjernike od 12-te godine dalje, a i naša djeca do 12-te godine mogu raditi za misije kao članovi Društva sv. Djetinjstva.

Zivimo sada u teškim i nesigurnim vremenima! Pogibelji nas opkoljuju sa svih strana, pa stoga moramo osobito zahvalni biti Gospođinu Bogu, što nam je poklonio mir! Zahvalu Svevišnjemu najbolje ćemo iskazati radom za mir duša drugih, a to najljepše činimo radom za misije. Rad je za misije duhovan i materijalan: Molimo se revno za misije i prikazujemo odricanja i žrtve, te ukoliko možemo uočvane darove ili u naravi za Društvo

za širenje vjere, i to uvijek, a napose na Misijsku Nedjelju.

Hrvati-Katolici! Ljetos slavimo 1300 godišnjicu naših veza s Rimom, sa Sv. Stolicom, Sv. Ocem Papom! Ova nas je veza uvela u kulturni svijet. Ta sreća i milost traži od nas što veću zahvalu, koju ćemo najbolje pokazati moralnom i materijalnom pomoći za širenje Kristova Kraljevstva na zemlji. Tim ćemo omogući i drugim narodima da upoznaju Krista i Njegovu Sv. Crkvu i da dodu do sreće i milosti, koju mi uživamo već 1300 godina.

Neka zato tjedan prije Misijske Nedjelje bude tjedan molitve i rada za misije. Velečasna gg. svećenici oglašit će, kako će se proslaviti Misijska Nedjelja, ali svakako molite se i žrtvuje za misije, te se upišite u Društvo za širenje vjere.

Katolici-Hrvatil! Pokažite se dostojni časnog naslova »Predzide kršćanstva«, koji su dobili naši pradjedovi od Sv. Stolice.

Hrvatski metropolita o ovogodišnjoj proslavi blagdana bl. Nikole Tavilića

Predragi vjernicil
Ljetošnji blagdan bl. Nikole Tavilića dolazi nam u znaku dvaju jubileja. Jedan je opći naš veliki jubilej, kojim slavimo 1300-godišnjicu veza hrvatskoga naroda sa Svetom Stolicom, a drugi je 550-godišnjica smrti našega Blaženika. I jedan i drugi jubilej usko je povezan. Kad smo naime zamolili Svetu Apostolsku Stolicu blagoslov i duhovne blagodati za naš 1300-godišnji jubilej, zamolili smo i proglašenje našega Blaženika svetim. A i ta je molba, kao što i samo posebno štovanje bl. Nikole, i te kako povezano s našim općim jubilejom. Bl. je Nikola naime onaj sin našega hrvatskoga naroda, koji se kroz punih dvanaest godina trudio oko toga, da se sveta vjera, bit kraljevstva Kristovoga, održi u kraljevstvu hrvatskomu. Konačno je u zemaljskoj domovini Isusovoj svoj rad ovjenčao mučeničkom smrću, i tako u neku ruku svojom mučeničkom smrću povezao Kristovu zemaljsku domovinu i ona sveta mjesta s našom domovinom Hrvatskom.

Nije jamačno bez Božje Providnosti tako lijepo rašireno štovanje našega bl. Nikole u cijelom narodu. To je veoma utješna pojava, jer štovanje ovoga divnog mučenika, jednoga od najboljih sinova našega naroda, može i mora samo ojačati i učvrstiti svetu vjeru među nama Hrvatima. Ako ikada, a to ljetos moramo

nastojati, da se to štovanje što više proširi u našem narodu, napose pak u našoj nadbiskupiji. Kod nas je njegov kip lii slika postavljena već u 259 crkvi, a njegov se oltar nalazi u 4 crkve. Tri su kapelice i jedna crkva podignute kod nas njemu u čast. Župa u zagrebačkom predgrađu, u Kustošiji, posvećena je njemu, i nadam se, da ćemo ondje doskora početi s gradnjom njegove župske crkve. Malih je sličica s molitvama za kanonizaciju našega Blaženika raspačano u našoj nadbiskupiji blizu 100.000. Sve su to živi i snažni dokazi, kako je štovanje bl. Nikole prodrlo u dušu našega naroda i uhvatilo ondje duboki korjen.

Predragi vjernicil! Nastojte ovogodišnji njegov blagdan što ljepše i dostojnije proslaviti. U prvom se redu spremajte za taj veliki dan. Vaše spremanje neka bude preporod Vaših neumrlih duša. Očistite duše u svetom sakramentu Pokore i ojačajte u sv. Pričesti. Združeni najtjesnije sa samim Gospodinom vruće molite za kanonizaciju bl. Nikole i za uspjeh našega jubileja. Nastojte prije blagdana obaviti u tu nakanu devetnicu ili barem trodnevnicu. Pod vodstvom svojih duhovnih pastira postavite sliku ili kip našega Blaženika još i u onu stotinu crkvi naše nadbiskupije, gdje još ne postoji. Uresite njegovom slikom svoje domove. Proširite što više malih sličica među sobom. Nada

Rana na tijelu sama po sebi zacijeli, ako je tijelo živo i zdravo. Zacijeli i ogrebotina na zelenom stablu. To je prirodni zakon. Sva naša nastojanja kod toga samo su pomagala prirodi. I pukotina u duši evropskih naroda zacijelit će po sebi, ali, samo, ako je duša živa i zdrava. Po svemu izgleda da je bolesna. Zato puno čekamo na sređene dane a nikada ih dočekati.

Krist Kralj snagom svojih kraljevskih principa daje duši nove energije i uštrcava nove snage. On daje novu, pomlađenu dušu; On kod evropskih

naroda ima izvršiti misiju ne samo liječnika, nego stvoritelja novih, na život probuđenih naravnih snaga duše.

Zato blagdan Krista Kralja Evropi, da joj dade novu dušu.

A blagdan Krista Kralja Hrvatskoj, da uskrsne životom preporodne snage. Hrvatskoj treba Krist Kralj, i ona Mu daje Tomislavovu krunu, jer Hrvatska nikada nije trebala više mladih snaga i zdravih mišica kao danas. A takve heroje ne formira kabaret, koji je stjecište mnogih, da se ne reče više, nego Onaj koji kaže, da je tijelu slušati zakon višega života. Hrvatskoj

sve pak toplo molite Božju Providnost i presv. Posrednicu sviju milosti, da nam bude naš Blaženik u jubilarnoj godini proglašen svetim. Utječite se u njegov moćni zagovor. Postignemo li dokazana čudesa na njegov zagovor, onda će kanonizacija i lakše i brže uslijediti. Imajte na pameti, da pobožna i ustrajna molitva nužno prodire nebesa.

U Zagrebu, dne 29. rujna 1940.

Alojzije,
nadbiskup

IV. hrvatski liturgijski kongres

Raspored kongresa je ovaj:
Četvrtak, 24. X.: 10 sati u Nadbiskupskom dvoru: Sjednica Liturgijskog odbora. — 18 sati u Prvostolnoj crkvi: listopadska pobožnost, »Veni Sancte« i alokucija preuzv. g. Nadbiskupa Dra Alojzija Stepinca. — 19 sati u Franjevačkoj dvorani (Kaptol 9): Otvorenje Kongresa i predavanje O. Hijacinta Boškovića O. P.: »Vječno svećeništvo Kristovo«. — 20.30 sati u Franjevačkoj crkvi (Kaptol): pjevani Kompletorij.

Petak, 25. X.: 7 sati u crkvi č. se-stara Milosrdnica (Frankopanska ulica): Missa recitata. — 9 sati u Franjevačkoj dvorani: Zasedanje Kongresa. Predavanja: Preuzv. g. dr Smiljan Čekada: »Svećeništvo po sakramentu sv. Reda«. Dr Janko Penić: »Svećenička zvanja« (koreferat). Dr Ivo Delalle: »Idea svećeništva u kršćanskoj umjetnosti«. — 18 sati u Franjevačkoj dvorani: Predavanja: Prof. D. Žanko: »Naš duhovni život u jedinstvu s Kristovim svećeništvom«. O. Stj. Tomislav Poglajen D. I.: »Laičko svećeništvo«. — 20.30 sati u Franjevačkoj crkvi: pjevani Kompletorij.

Subota, 26. X.: 7 sati u crkvi OO. Isusovaca (Palmotičeva ul.): Missa recitata. — 9 sati u Franjevačkoj dvorani: Predavanja: Preuzv. g. Miho Pušić: »Smjernice Sv. Stolice u liturgijskom pokretu«. Prof. dr Matija Markov: »Homilija u službi liturgije«. O. Leonard Bajić O. F. M.: »Brevijar — molitva Sv. Crkve«. — 16.30 sati u Franjevačkoj crkvi: svećane Vespere Krista Kralja. — 17 sati u Franjevačkoj dvorani: Predavanja: Prof. Đurđica Vitković: »Sudjelovanje žene u Kristovu svećeništvu«. Prof. Zlatko Tanodi: »Naš život u jedinstvu sa svećenikom po Misi i misalu«. Dragutin Kukalj: »Utjecaj liturgije na duhovnu obnovu naroda«. — 20 sati u Franjevačkoj crkvi: pjevani Kompletorij.

Nedjelja, 27. X.: 7 sati u Franjevačkoj crkvi: Missa recitata. — 9 sati u Prvostolnoj crkvi: svećana pontifikalna

treba Krist Kralj, to neka čuju svi koji izviđaju na prekretnici našega narodnoga života.

Treba Krist Kralj pojedincu. U čigovu je srcu zasađen stijeg Krista Kralja, tu grijehu nema mjesta. Mi možemo zinući i stati, pa se čuditi, ali generalni duhovnik križarske organizacije ovih dana poručuje mladosti, kao prvo, u proslavi jubileja: ne živjeti u smrtnom grijehu...

Živio Krist Kralj!
Njemu Evropa!
Njemu Hrvatska!
Njemu ja!

Junior

Misa. — 11 sati u Franjevačkoj dvorani: Zaključak Kongresa. — 16 sati u velikoj dvorani Zagrebačkog zbora: svečana akademija. Govori Prof. Petar Grgec: »Svećenik u povijesti hrvatskog naroda«.

Proti razornom djelovanju komunizma

Na anketi hrvatskih kulturnih društava u Slayonskom Brodu 17. IX. t. g. prihvaćena je ova rezolucija:

Predstavnici potpisanih društava raspravljali su o razornom djelovanju komunizma u našem gradu i okolici te zaključili, da se više nikako ne može dopustiti, da tuđinski plaćenici truju našu hrvatsku omladinu i naš radni svijet. Naročito udara u oči raspačavanje komunističkih brošura, što je u zadnje doba uzelo maha.

Kao predstavnici hrvatskog javnog mišljenja i hrvatske javnosti protestiramo protiv toga protunarodnog rada i tražimo, da se takav rad obustavi. Upozoravamo sve one, koji spomenuite brošure prodaju i raspačavaju, da je njihov rad uperen protiv životnih interesa hrvatskog naroda. Hrvatska javnost ne može mirno gledati, da oni, koji žive u Hrvatskoj i od žuljeva hrvatskog naroda, truju taj isti narod idejama, koje su importirane iz Moskve. O sudu svaku komunističku propagandu u Hrvatskoj i ne damo plaćenicima, da od Hrvatske stvore drugu španjolsku ili Francusku.

Tražimo stoga, da se odmah iz svih izloga i trgovina našeg grada i kotara za uvijek uklone sve knjige, brošure i časopisi, koji propagiraju komunizam. Ako se to odmah ne odstrani i ne uništi, potpisana društva ne će snositi odgovornost za posljedice.

Molimo vlasti, da poduzmu korake, kako bi se širenje toga zla spriječilo i da energično istupe protiv onih, koji noću šaraju naše crkve i domove raznim pogrdama i imenima, koja vrijedaju naš narodni i vjerski ponos.

Ova rezolucija ima se dostaviti kotarskom predstojniku i predstojniku redarstva, hrvatskom novinstvu, kao i svima knjižarama, papirnicama i prodavačima novina u Sl. Brodu i okolici.

Rezoluciju su prihvatila i potpisala ova društva: Hrvatski Radja, Stijeg Hrvatskog Junaka, Hrvatski Radnički Savez, Hrv. pjev. društvo »Davora«, Križarsko Bratstvo, Hrvatska Čitaonica, Pododbor »Matice Hrvatske«, Društvo Ličana Hrvata, Zadruka »Uzdanica«, Hrv. kult. društvo »Napredak« i Zajednica doma i škole na gimnaziji.

Bilo bi potrebno, da sličnu akciju poduzmu naša hrvatska kulturna društva i po drugim hrvatskim gradovima.

ZIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 20. X.: Dvadeset i treća nedjelja po Duhovima. — Sv. Maksim, levit i mučenik. U želji, da bi čim prije pretrpio mučeničku smrt, svojevrijedno prikaza se progoniteljima. U času mučenja iz svega glasa hvalio je i ispovijedao Krista, dok nije bio s velike visine strmoglavljen.

Ponedjeljak, 21. X.: Sv. Uršula, djevojaica i mučenica. Zajedno sa svojim drugaricama iz ljubavi prama sv. čistoći junački pretrpi mučeničku smrt.

Utorak, 22. X.: Sv. Kordula, mučenica. Ona je bila drugarica sv. Uršule. Vidjeć i preteške muke sv. Uršule, prestraši se i pobjegne. No odmah se pokaja, pa se slijedećega dana prikaza mučiteljima i pretrpi mučeničku smrt.

Srijeda, 23. X.: Sv. Teodor, svećenik. Bio je uhvaćen radi sv. vjere za vrijeme progonstva Julijana Odmetnika. S gorućim bakljama izgorili su mu bedra, a onda mu otsjekli glavu.

Četvrtak, 24. X.: Sv. Areta, mučenik. Pretrpio je mučeničku smrt zajedno sa trista i četrdeset drugova. Zajedno s njime pretrpjela je mučeničku smrt i jedna žena, koja je bila majka petgodišnjega sinčića. Petgodišnji sinčić, koji je tek mogao izgovarati ime Isusovo, uza sva nagovaranja i milovanja skoči u vatrenu jamu i tako zajedno s majkom završi svoj nejak život.

Petak, 25. X.: Sv. Krisantij i Darija. Sv. Krisantij zajedno sa ženom Darijom bijaše zasut kamenjem i tako živ zakopan.

Subota, 26. X.: Sv. Evarist, Papa i mučenik. Za vrijeme cara Trajana svojom krvlju proslavio je sv. Crkvu. On je naredio, da se vjenčanje obavlja javno.

Nedjelja, 27. X.: Krist Kralj. Po naredbi Pape Pija XI svake godine u zad-

nju nedjelju mjeseca listopada po cijelom katoličkom svijetu mora se slaviti najsvetiji značajni i suvremeni blagdan Isusa Krista Kralja. Kristu se mora opet povratiti dominantan položaj u svijetu — to je zamisao današnjega blagdana.

Ponedjeljak, 28. X.: Sv. Šimun i Juda Tadej, apostoli. Propovijedali su sv. vjeru u Egiptu i Mezopotamiji. U Perziji umriješe mučeničkom smrću.

Utorak, 29. X.: Sv. Zenobij, svećenik. Za vrijeme teških progona bio je tješitelj sv. mučenika, dok nije i sam zasvjedočio svojoj vjeru i ljubav prolivenom krvi.

Srijeda, 30. X.: Sv. German, biskup velike svetosti. Sv. Benedikt vidio je njegovu dušu, kako uzlazi na nebesa — u času izdahnuća.

Četvrtak, 31. X.: Sv. Kvintin, odlični rimski građanin, koji je pretrpio mučeničku smrt za cesara Maksimijana.

Petak, 1. XI.: Svi sveti, veliki i zapovjedni blagdan.

Subota, 2. XI.: Dušni dan, kad se sv. Crkva sjeća sviju vjernih, koji su preminuli u Kristu.

DVADESET I TREĆA NEDJELJA PO DUHOVIMA

ČITANJE POSLANICE blaženoga Apostola Pavla Filipljanima (3, 17—21; 4, 1—3). — Braćo! Nasljedujte mene i ugledajte se na one koji žive po izgledu što vam ga mi davamo. Jer mnogi, za koje sam vam često govorio (a sad i plaćajući govorim), žive kao neprijatelji križa Kristova. Njima je svršetak propast, njima je bog truh, oni se hvale sramotom svojom, oni zemaljski misle. Naše je pak življenje na nebesima, otkuda i Spasitelja očekujemo, Gospodina našega Isusa Krista, koji će preobraziti naše poniženo tijelo, da bude jednako slavnomu tijelu Njegovu, jakošću kojom može i sve sebi pokoriti. Dakle, braćo moja, ljubezna i poželjena, radosti moja i kruno moja, tako stojte u Gospodinu, predragi. Evadiju molim i Sintihu opominjem, da jedno misle u Gospodinu. Također molim i tebe, vjerni druže, pomoz i njima koje su se sa mnom u Evanđelju trudile s Klementom i ostalim suradnicima mojim, kojih su imena u knjizi života.

† SLIJEDI SV. EVANĐELJE po Mateju (9, 18—26). — U ono vrijeme, dok je Isus govorio narodu, gle, neki poglavica pristupi i pokloni Mu se govoreći: Gospodine, kći je moja sad umrla, nego dođi, metni na nju ruku svoju, i oživjet će. I ustavi Isus pođe za njim s učenicima svojim. I eto žena, koja je dvanaest godina bolovala od krvotoka, pristupi otraga i dotače se skuta haljine Njegove. Jer govoraše u sebi: Ako se samo dotaknem haljine Njegove, ozdravit ću. A Isus okrenuvši se i vidjevši je reče: Uzđaj se, kćeri, vjera te je tvoja ozdravila. I ozdravi žena od onoga časa. I došavši Isus u kuću poglavice, i vidjevši svirače i mnoštvo gdje buči, reče: Odstupite, jer djevojka nije umrla, nego spava. I podsmijehivahu Mu se. A kad bi istjerano mnoštvo, ude i uhvati je za ruku, i djevojka ustade. I otide glas o tom po svem onom kraju.

MOLITVE KRŠĆANINA XXXVI.

GOSPINA KRUNICA

1. Postanak. Običaj molenja niza Očenaša i Zdravih Marija te njihova brojenja s kamenčićima, po povjesničaru Paladiju, potječe još tamo iz vremena sv. Pavla pustinjača u IV. vijeku. U srednjem vijeku mnogo se običavalo moliti 50, 100 ili 150 Očenaša, a i za njih često i Zdravih Marija, popraćenih svakim poklecajem. Osobito braća laici u samostanima molili su ovu krunicu od 150 Očenaša mjesto 150 Psalama Časoslova (Brevira). Upotrebljavali su se biseri, navučeni na konopac. Bili su i posebni zanatlije, koji su se bavili tim poslom. U Parizu 1268. bilo je i posebno njihovo staleško udruženje. Po legendi Gospa je preporučila sv. Dominiku, da upotrebi krunicu (sv. ruzarij) kao oružje protiv Albingenza. Kartuzijanac Henrik iz Kalkara (1408.) prvi je uvrstio između 10 Zdravih Marija po jedan Očenaš. U XV. vijeku kartuzijanci i dominikanci spojili su usmenom molitvom razmišljanje otajstva, određujući katkad i 200 tačaka na razmišljanje.

Marijin Psaltir Alana de Rupe (1475) uključivao je 15 Očenaša, 150 Zdravih Marija i 150 otajstava. U drugoj polovici XVI. vijeka Gospina krunica dobila je svoj današnji oblik. Obično ju se dijeli na tri dijela, moleći svaki put 5 Očenaša, 50 Zdravih Marija i 5 Slava Ocu. Pape su na sve načine pogodovali ovoj pobožnosti te je obdaruili tolikim oprostima, napose Pio

V. u doba ratova protiv Turaka, pak u najnovije doba Pio IX. i Lav XIII. Pio XI. u svojoj enciklici o Gospinoj krunici ponovno je preporuča kao moćno oružje protiv zala, koja danas tište i muče ljudsko društvo te je udijelio potpuni oprost svakome onome, koji je, ispovijeden i pričesćen, izmoli u kojoj crkvi, gdje se čuva Svetostajstvo.

2. Ljepota. Lijepa je Gospina krunica, jer se sastoji od najsvetijih molitava za svakoga kršćanina, kao što je: Očenaš, Zdravo Marija, Slava Ocu. Lijepa je napose zato, jer, kao nijedna druga molitva, združuje u sebi usmenu i mislenu molitvu. Razmišljanje otajstava je kao duša Gospine krunice. To je način razmišljanja, koji je na dohvatu svih, pa i jadnog neukog i nepismenog čovjeka. Mali je to život Isusov, koji svi mogu da čitaju. Skola je to svih kreposti, u kojoj nam se predlaže uzvišeni primjer Isusov i Marijin.

3. Moć. Gospina krunica je slatki lanac, koji povezuje zemlju s nebom; konopac je spasa, koji nebeska Majka baca na ovu zemlju, da spasi svoju djecu od brodoloma vječne osude; zlatni je vez, koji združuje članove obitelji, koja je svake večeri zajednički moli; obrana je Crkve protiv njenih neprijatelja, kao što nam to povijest dokazuje i svjedoči u nekoliko zgoda (pomorska pobjeda kod Lepanta, opsada Beča).

Nosi uvijek sobom svoju krunicu. Moli je svakoga dana. No moli je dobro, to jest bez žurbe i razmišljajući jednostavno otajstva života, muke i slave tvog Isusa, pak češ se i ti uvjeriti o svoj njoj ljepoti i moći.

Još jedno novo Gospino svetište

Na sunčanom zalunanašega plavetnog Jadrana, nedaleko dobro poznatog iz naše hrvatske povijesti grada Zadra, kojemu i svojim oblikom poluotoka i slič, bjelasa se lijepo, kao kakav gradić, hrvatsko selo Bibinje. Čisto hrvatsko i katoličko. Sada broji 1500 duša, dobrih i od zaraze komunizma, hvala Bogu, poštedenih vjernika, očeličenih u borbi za Krst časni i slobodu zlatnu. No ti dobri vjernici nemaju crkve, jer im je crkva sv. Roka, sagrađena pred 400 godina, za ondašnjih 100 do 200 duša, sada premalena za deseterostruko veći broj sadašnjih i dvadeseterostruko veći broj budućih vjernika. Zato su bibinjski katolici odlučili, da svojim žuljevima i novcem, uz pomoć cijeloga svog hrvatskog naroda, sagrađe sebi novu župnu crkvu, koja će moći da primi 2000 vjernika, 18 metara široku i 40 metara dugu, u formi starohrvatske bazilike (sa tri lade) sa dva zvonika, slična onima zagrebačke katedrale, koji će sa svojim u nebo stršćim šiljcima složno upozoravati naše mornare i putnike, što plove po našem Jadranu, da podignu svoje oči u Nebo k Onoj, koja je Zvijezda mora, Pomoćnica Kršćana, Kraljica Hrvata! Crkva će naime biti posvećena našoj dragoj Gospi Lurdskoj sa naslovom »Gospe na Jadranu«.

Potpisani Odbor za gradnju nove župne crkve u Bibinju poslao je svojega sakupljača g. Ivana Šimunića, da širom naše lijepe Domovine sa sabirnom knjigom sakuplja milodare u novcu i u naravi, te ovim putem moli sve dobre i velikodušne Hrvate katolike, da udijele svoj dobrovoljni prinos za izgradnju Svetišta naše drage Gospe na Jadranu. Istodobno moli sva naša društva Katoličke Akcije, Marijine Kongregacije, Treće Redove, Djevojačka Društva S. I. i ostale, da posebnim sabirnim blokovima, što će svojedobno primiti sakupljaju milodare među članovima svoje organizacije i u krugu svojega djelovanja, na čemu već unapred svima zahvaljujemo, a draga im Gospa neće ostati dužna!

Bibinje, dne 1. listopada 1940.

Odbor za gradnju nove župne crkve u Bibinju »Svetište Gospe na Jadranu«

Predsjednik: Tajnik:

Don Nikola Kuvač, v. r. Šime Mikulić, v. r.

OGROMNE STETE OD NEVREME-NA. Prošlih dana vladalo je nad Dalmacijom, Bosnom i Hercegovinom veliko nevrijeme. Uslijed proloma oblaka nabujale su sve rijeke i potoci. Bijesnila je žestoka oluja. Mnoge su se rijeke razlile iz svoga korita, pak su provalile strašne bujice, i polje je ostalo pod vodom. Veći dio stoke postao je žrtvom poplave, a oštećeni su i kukuruzi i vinogradi. Porušeno je i nekoliko seoskih kuća. Steta je ogromna.

NAREDBA O RAZDUZENJU SREDNJEGA STALEŽA nije još izrađena, a protivne vijesti bile su krive.

Širom svijeta

NJEMACKE CETE U RUMUNJSKOJ. Veliku pozornost pobudile su u svijetu vijesti o dolasku njemačkih četa u Rumunjsku u punoj ratnoj opremi. Računa se, da ih je dosad stiglo oko 50 hiljada. S njemačke strane tvrde, da je to odašiljanje vojnika u Rumunjsku samo izvršenje danih obveza Bukureštu. Imali bi zaštititi petrolejsku industriju i poučiti rumunjsku vojsku. Rumunjski dobro upućeni krugovi potvrđuju, da je rumunjska vlada zatražila vojničku pomoć Njemačke. To da je učinila radi zaštite petrolejskih izvora i radi izobrazbe svojih četa u modernom načinu ratovanja. Talijani ističu, da je taj korak učinjen protiv engleskih planova na Balkanu i na Crnom moru. Oči su svih sada uprte na Sovj. Rusiju i Tursku, tim više, što je Moskva izjavila, da nije bila obavještena o namjeravanom ulasku njemačkih četa u Rumunjsku.

ERDELJSKI SPOR. Novi mađarsko-rumunjski spor o položaju manjina u Sedmogradskoj ponovno je podvrgnut odluci osovinskih sila. Njemačko i talijansko povjerenstvo u tu svrhu već je stiglo u Budimpeštu i započelo radom. Novinska kampanja između Budimpešte i Bukurešta već je obustavljena. Ne isključuje se, da će sile ipak preporučiti, a možda i narediti obvezatnu izmjenu pučanstva.

VELIKI GOVOR ROOSEVELTA. Predsjednik Sjedinjenih Američkih Država 13. t. mj. u jednom svom govoru izjavio je, da sistem američke obrane obuhvaća ne samo Sjevernu i Južnu Ameriku, nego i Atlantski i Tih ocean te da će protiv mogućeg napada biti upotrebljena sva snaga obiju Amerika. Podvukao je još, da će Velika Britanija i dalje stalno dobivati pomoć Sjedinjenih Američkih Država.

NOVE BAZE USA. Značajni govor predsjednika Roosevelta izazvao je najveću pažnju u svima južnoameričkim državama. Brazilija, Chile i Urugvaj sad su spremni, da Sjedinjenim Američkim Državama stave na raspolaganje svoju mornaricu i zračne baze. Sznajne se još, da Sjedinjene Američke Države pregovaraju o zajedničkom obrambenom ugovoru s Meksikom, koji bi bio sličan onome, zaključenom s Kanadom.

107 MILIJUNA STANOVNIKA IMA SADA NJEMACKA zajedno s Češko-moravskim protektoratom i poljskom glavninom gubernijom.

ZAKON O NEDJELJNOM POČIN- KU U SPANJOLSKOJ. Španjolsko ministarstvo unutrašnjih poslova rasposlalo je okružnicu na sve civilne guvernere u zemlji u stvari nedjeljnoga počinka u poduzećima. Guvernere se daje ovlaštenje i nalog, da zatvore one poslodavce, koji bi izravno ili neizravno sabotirali nedavno izdani zakon o nedjeljnom i blagdanskom počinku. Zakon taj, koji je izdan 13. VII., na obljeticu španjolskoga ustanka, hoće da obnovi katoličku tradiciju o socijalnoj pravdi, koja je izgrađena na ljudskom shvaćanju rada, te da poštuje Božji zakon i ujedno vodi brigu oko toga, da radnik zbog zakonskih propisa o nedjeljnom počinku materijalno ne strada.

PREMETAČINE KOD CRKVENIH DOSTOJANSTVENIKA U FRANCUSKOJ. Reuter javlja, da su članovi njemačkog Gestapo izvršili premetačine kod nekih viših katoličkih dostojanstvenika. Između ostalih pretražili su stan kardinala Lienarda u Lilleu. Premetačina je trajala 5 sati. Ispitana je čak i korespondencija kardinalova s Vatikanom. Isto tako izvršena je premetačina kod viših crkvenih dostojanstvenika u Reimsu, Parizu i Besansonu.

AMERIKANCI ŠALJU KRV ZA ENGLEŠKE RANJENIKE. Počevši od 15. VIII. oko 6 hiljada newyorških građana, i to iz svih društvenih slojeva, dali su svoju krv — tri hiljade litara — za transfuziju teškim ranjenicima u Velikoj Britaniji. Američki Crveni Krst izdao je saopćenje, kojim javlja, da s ovom krvnom pomoći i dalje nastavlja u Americi.

SKUPŠTINA VELIKOG KRIŽARSKOG BRATSTVA. U nedjelju 6. X. održana je skupština Velikog Križarskog Bratstva u dvorani župnog ureda sv. Marije u Zagrebu. Skupštini su prisustvovali delegati društava iz svih naših krajeva. Prisustvovali su također i neki križarski duhovnici.

RASPUSTENA EMIGRANTSKA DRUŠTVA. Odlukom ministarstva unutrašnjih poslova raspušteni su: Savez jugoslavenskih emigrantskih društava u Jugoslaviji, društvo »Istra—Trst—Gorica«, kao i sva ostala emigrantska društva, učlanjena u spomenutom savezu. Arhivi saveza i društava su zaplijenjeni.

Iz naših krajeva

UREDBE O ŽIDOVIMA. Vlada je prošlih dana propisala Uredbu o Židovima trgovcima živežnih namirnica, kojom se trgovcima židovskog porijekla odzima pravo, da se bave na veliko trgovinom živežnih namirnica, koje su predmet narodne prehrane. Kao trgovine Židova smatraju se sve one trgovine, kojih su vlasnici ili suvlasnici, na dan stupanja uredbe na snagu Židovi ili kojih je kapital u cjelini ili većim dijelom u rukama Židova, Dionička društva, društva s ograničenim jamstvom i zadruge smatraju se židovskim, ako su njihove uprave, ravnatelji i prokuristi većim dijelom Židovi. — Vlada je istodobno propisala i Uredbu o upisu daka židovskoga porijekla na sveučilišta, visoke škole, srednje, učiteljske i ostale stručne škole. U sve te škole smije se upisati samo određen broj odrediti tako, da prema broju ostalih daka bude u onom razmjeru, u kojemu je broj državljana židovskoga porijekla prema broju ostalih državljana. — Ove uredbe, koje su u javnosti izazvale veliki odjek, odredbom Bana protegnute su i na Banovinu Hrvatsku.

POSVETA SPOMEN CRKVE U DUVNU. 29. IX., uz sudjelovanje, više tisuća vjernika, obavljena je u Duvnu posveta spomen-bazilike sv. Ćirila i Metoda, koja je podignuta na uspomenu pokrštenja Hrvata. Posvetu je obavio mostarski biskup preuzv. fra Alojzije Mišić. Istodobno je obavljen i blagoslov novoga franjevačkog samostana, koji će nositi naziv Dom kralja Tomislava.

GIMNAZIJA U LIVNU. Na prijedlog Bana Kr. Namjesnici potpisali su rješenje, kojim se u Livnu otvara nepotpuna mješovita realna gimnazija. Ove godine otvaraju se I. i II. razred.

SLIJEPI DJEČAK PROGLEDAN POSLIJE 5 GODINA. Sarajevski »Katolički Tjednik« od 6. t. m. donosi: »Javljaju nam iz Travnikova ovu neobičnu zgodu. Donosimo je, ne prejudicirajući ni u čemu sudu mjerodavnih. Enver Babić rodio se je kao slijepac. Oči su ga stalno boljele, a njegovi siromašni roditelji Šaban i Umića uvijek su brigu brinuli za njegov vid. Niti liječnička intervencija nije mogla ublažiti bolova malome dječaku, niti mu pomoći da progleda. Uza sve to dječak je rastao i napredovao, ali uvijek kao slijepac. Sad mu je 5 godina. Njegovi roditelji čuli su za slučajevu ozdravljenja po zagovoru slugu Božjeg Petra Barbarića, čije je tijelo preneseno prije par godina sa groblja na Bojni u crkvu otača Isusovaca. Enverovi roditelji utekli su se zagovoru Petra Barbarića, da im dijete progleda i da mu boli prestanu. Išli su na Bojnu, odakle je izvađeno njegovo tijelo, uzimali su zemlju iz njegova groba, razmućivali je vodom i mazali Enverove oči. Nakon 15 dana mali Enver je najedamput progledao. Dječak dobro vidi i više ga oči ne bole. Svatko može sebi zamisliti veselje u njegovoj kući radi neobičnog ozdravljenja. Susjedi, prijatelji i katolici pripisuju ovo ozdravljenje velikoj i čudotvornoj moći Božjeg ugodnika Petra Barbarića. — S. J.«

REORGANIZACIJA HRVATSKE SELJAČKE I GRADANSKE ZASTITE. Izvršena je reorganizacija Hrvatske seljačke i gradanske zaštite. Vrhovni zapovjednik je predsjednik HSS dr Maček, a njegov zamjenik prvi potpredsjednik HSS ing. August Košutić. Pravo upotrebe HSS ima samo predsjednik HSS kao vrhovni zapovjednik HSZ. HSZ upotrebljava se u vanrednim prilikama i u neodgovornim slučajevima, koje određuje svrha HSZ. HSZ je pomoćna formacija HSS-a. Svrha HSZ je čuvanje ustavnih prava Hrvatske, suzbijanje prevratničkog i hrvatskom seljačkom pokretu protivnog, protuzakonitog i opće rušilačkog djelovanja te pružanje pomoći prigodom elementarnih nepogoda (požara, poplava i t. d.). HSZ organizira se po kotarima. U gradovima su organizirani posebni odredi HSZ, pod imenom »Hrvatska gradanska zaštita«. Članom HSZ može biti svaki muški pristaša HSS-e, koji je navršio 25. godinu života, a uzornog je i neporočnog vladanja. Stanoviti broj najsposobnijih i najboljih zaštitnika vršiti će stalnu službu, dok će ostali biti u pričuvu. Aktivni zaštitnici nosit će poseban znak. Mogu se osnovati i odredi zaštitničkih pripravnika, u koje će se primati mladići od 16. do 25. godine. Vrhovni zapovjednik, nakon saslušanja vodstva kotarske organizacije HSS, imenuje zapovjednike kotara, odnosno gradova. Niže časnike i funkcionere imenuju kotarski zapovjednici.

POST I NEMRS. U četvrtak 31. t. m. uoči velikog blagdana Sviju Svetih, je strogi post i nemrs.

Važna konferencija predstavnika naše privrede u Šibeniku

13. t. m. održana je u Šibeniku šira konferencija predstavnika sjeverno-dalmatinske privrede. Prisutni su bili: načelnik Šibenika g. D. Vidović, članovi Uprave Udruženja trgovaca u Šibeniku, potpredsjednik TI komore g. A. Lušić, svi komorski vijećnici s područja sjeverne Dalmacije, predstavnici Udruženja trgovaca iz Preka, Biograda n/m, Benkovca, Knina i Drniša, predsjednik Gradskog turističkog odbora g. dr M. Ivčić, predsjednik lučkog odbora g. M. Šizgorić te predstavnici zanatlijskog i ugostiteljskog Udruženja iz Šibenika.

Konferenciju je otvorio predsjednik šibenskog Udruženja trgovaca g. B. Bolanča, koji je iza pozdrava predložio brzopuzne pozdrave vodi dru Mačku, banu dru Šubašiću i odjelnom predstojniku za trgovinu, obrt i industriju dru Lameru.

Svestrano je zatim pretreseno teško stanje sjeverno-dalmatinske privrede kao i razna zapostavljanja Šibenika i cijeloga sjeverno-dalmatinskoga kraja. Govorili su gg. A. Lušić, D. Zorić, dr Ivčić, M. Šizgorić i R. Šarić, našto je jednodušno prihvaćena obrazložena predstava za odjelnog predstojnika g. dra Lamera, koja će mu se uručiti povodom njegovog skorašnjeg dolaska u Šibenik, zamolbom, da je preda g. Banu i kod njega podupre.

U predstavi se najprije ističe historičko značenje Dalmacije i njezine vjekovne borbe, pa se onda izlažu loši postupci prema Šibeniku i sjevernoj Dalmaciji kroz posljednja desetljeća i naročito zapostavljanje Šibenika na korist Splita te osobito podvlači činjenica, da je sjeverna Dalmacija ostala bez Trgovačko-industrijske komore, koja je koncentrirana u Splitu i od koje predstavnici trgovačke privrede sjeverne Dalmacije ne mogu da postignu nikakvih rezultata. Zbog toga se traži, da

ti predstavnici, njih 7 komornih vijećnika, najave apstinenciju od rada Trgovačko-industrijske komore u Splitu te sami s privrednim krugovima svog izbornog okruga rade na poboljšanju katastrofalnih općih ekonomskih prilika i na ozdravljenju oboljelog gospodarskog organizma po sugestijama i intencijama svojih birača. Na koncu su zahtjevi sjeverno dalmatinske privrede ovako formulirani:

1). Da se sjevernoj Dalmaciji povрати privredna komora sa sjedištem u Šibeniku ili da se bar uspostavi u istomu gradu ekspozitura splitske privredne komore po primjeru zagrebačke komore, koja je svoju ekspozituru etablirala u Sušaku.

2). Da se u Šibeniku izgradi carinska skladišta, koja odgovaraju veličini i tranzitnoj sposobnosti njegove luke, da se tako opet živi veliki eksport i import preko ove luke i da se time pruži prilika zarade nezaposlenom i stradajućem radništvu ovog kraja.

3). Da se u Šibeniku izgradi odgovarajući vinski podrum za tipiziranje i izvoz vina kao i u ostalim primorskim gradovima.

4). Da se u čitavoj sjevernoj Dalmaciji počmu postepeno izvadati asanacioni i melioracioni radovi.

5). Da se podupre iskorišćavanje morskoga bogatstva podizanjem tvornica za konzerviranje ribe i subvencioniranje ribara.

6). Da se sa strane Banske Vlasti posveti puna pažnja turističkim problemima sjeverne Dalmacije i da se u svemu podupru i ostvare zahtjevi Turističkog saveza u Šibeniku.

7). Da se uspostavi tvornica u Drnišu za preradivanje duhana i da se izgradi željezničko-kolni most preko Čikole.

Glavna godišnja skupština Velikog Križarskog Bratstva

6. t. m. Veliko Križarsko Bratstvo u Zagrebu održalo je svoju glavnu godišnju skupštinu.

Skupštinu je otvorio predsjednik prof. Sl. Šarić i pozdravio prisutne izaslanike križarskih društava iz svih hrvatskih krajeva: Bosne, Dalmacije, Like, Gorskog Kotara, Hrv. Zagorja, Međumurja, Slavonije i Srijema te više prisutnih križarskih duhovnika, među kojima je bio i naš urednik preč. don A. Radić.

Prije prelaza na dnevni red predsjednik je predložio, da se pošalju pozdravi i izrazi odanosti Sv. Ocu Papi Piju XII. preuzv. nunciju te svoj preuzv. gg. nadbiskupima i biskupima. Nato je generalni duhovnik Mons. dr Milan Beluhan pročitao pisma preuzv. gg. nadbiskupa i biskupa: dra Alojzija Štepinca, dra Ivana Šarića, dra Antuna Akšamovića, dra Josipa Srebrnjaka, Mons. Mihe Pušića i dra Smiljana Čekade, što su ih upraveli VKB-u prilikom glavne godišnje skupštine.

Prešlo se tada na dnevni red skupštine.

Zapisnik zadnje skupštine pročitao je tajnik g. Lav Znidarčić.

Slijedili su izvještaji o radu vodstva, koje su podnijeli slijedeći odbornici: tajnik L. Znidarčić, blagajnik Ivo Glowatzky, predsjednik Seljačke Križarske Zajednice Franjo Družak, predsjednik Mahničeve Dačke Križarske Zajednice L. Znidarčić, Savezni vođa Malih Križara Vjenceslav Pech, prosvjetni referent preč. don Joso Felicinović te predsjednik prof. Slavko Šarić.

Izvještaji su uvelike obradovali sve prisutne, jer su bili očitim dokazom, da križarska organizacija opet sve bolje napreduje.

Podijeljen je nato apsolutorij predsjedništvu VKB nakon povoljnog izvještaja preglednika.

U novi odbor VKB-a izabrani su: Adamović Matija, tipograf; Cerovac Mirko, profesor; Družak Franjo, cand. iur.; don Joso Felicinović, konsultor; Glowatzky Ivo, činovnik i cand. iur.; Klaić Emil, stud. agr.; Knežević Zvonko, cand. agr.; dr Felix Niedzielski, advokatski pripravnik; Pech Vjekoslav, aps. phil.; Perinić Ljeposlav, stud. iuris; Sekulić Ante, stud. phil.; Šikić Ante, stud. phil.; Znidarčić Lav, cand. iuris.

Presvij. Mons. dr M. Beluhan zahvalio se prof. Šariću na njegovom dosadašnjem radu.

Sa skupštine poslan je pismeni pozdrav vlč. o. Brunu Foretiću D. I., bivšem dugogodišnjem generalnom duhovniku i časnom članu VKB prvom po redu, koji je baš toga dana slavio svoj imendan. Izražena je još zahvalnost presvij. Beluhanu i

preč. Felicinoviću na njihovom velikom radu oko širenja prosvjete u križarskim redovima i što su izdali već mnogo knjiga na opću korist.

Zatim su jednodušno primljene slijedeće rezolucije:

1. Glavna godišnja skupština Velikog Križarskog Bratstva, održana u Zagrebu 6. listopada, izražuje u prvome redu spremnost za suradnju sa svim drugim organizacijama Katoličke Akcije te ujedno ističe, da Križarstvo želi biti u prijateljskim odnosima sa svim ostalim hrvatskim organizacijama, koje stoje na pozitivnim temeljima vjere i čudoreda.

2. Svako će Bratstvo odmah osnovati putni fond, u koji će skupljati milodare, doprinose svojih članova, čistu dobit od pojedinih priredaba i t. d., i t. d., a tim će novcem platiti ili djelomično ili potpuno put svojim članovima u Zagreb na jubilarne svečanosti u g. 1941.

3. Svako će Bratstvo odmah poraditi, da barem jedan njihov član ode s velikim hrvatskim hodočašćem u Rim, na Petrovo 1941. godine.

4. Svako će Bratstvo poraditi, da do jubilarnih svečanosti što više Križara nabavi odore, kako bi u njima mogli nastupiti prigodom jubilarnih svečanosti u Zagrebu.

5. Svako će Križarsko Bratstvo odmah osnovati Pečelicu, u koju će svaki član ulagati prištedeni novac za put u Zagreb na jubilarne svečanosti u lipnju 1941. godine.

6. Glavna skupština konstatira, da su rezolucije, stvorene na vijeću VKB-a, održanom 21. IV. 1940., osnov za rad u slijedećoj radnoj godini, te se stavlja u dužnost VKB-u, da ih što dosljednije ostvari.

7. Križarska organizacija, kao eminentno prosvjetno-odgojna hrvatska organizacija, pridružuje se akciji, kojoj je cilj potpuno ukloniti nepismenost iz svih slojeva našega naroda. U tom smislu glavna godišnja skupština zaključuje, da će pojedina Bratstva: 1. nastojati, da u svome djelokrugu potpuno uklone nepismenost, to jest, da svi Križari, koji su eventualno još nepismeni, najkasnije do slijedećeg državnog popisa postanu pismeni i 2. da će pojedina Bratstva sudjelovati u općim akcijama, koje idu za istim ciljem. Potanje odredbe i upute dat će vodstvo organizacije.

Skupština je završena pjevanjem križarske himne.

Zelja je naša, da naše pomladeno Križarstvo nakon ove skupštine u novoj radnoj radnoj godini uznapreduje još više, o svojoj sva naša sela i gradove te svojim radom što više doprinese duhovnoj obno-

Naši dopisi

PAG

Zlatna Misa preč. don Jose Crljenka

Pred pedeset godina prikazao je Zlatomisnik preč. don Joso Crljenko svoju prvu Nekrvnu Žrtvu u Zadru bez ikakvih vanjskih svečanosti. I evo nakon pedeset godina prikazuje zlatnu sv. Misu u svome rodnome mjestu, ali opet bez vanjskih svečanosti. Prikazao ju je u krugu svojih najbližih.

Pedeset godina u službi oltara i domovine! Pedeset godina uzorna svećeničkog života!

Bio je tih i skroman kroz cijeli svoj dušobrižnički život. Služio je u manjim župama ninsko-biogradske biskupije i svugdje ostavio najbolju uspomenu. Nije znao za umornost, kadgod se radilo oko spasa povjerenih mu duša. Za prošloga svjetskog rata služio je u Ljubču i ekskurirao vrlo prostranu župu Ražanac. Opasna bolest »Španjola« harala je u tim župama i svaki dan odnosila nekoliko žrtava. Sve je te bijednike neumorni Zlatomisnik tješio i hranio ih nebeskom hranom, makar i uz opasnost svoga života.

Sve je službe savjesno obavljao radi Boga. Časti je izbjegavao. Iako je bio najdostojniji, da bude imenovan paškim časnim kanonikom, poradi starosti, revnoga svećeničkog života i poradi vjeza, koje je imao s rodnim mjestom, ipak se jedva prihvatio te časti.

Nakon dvadeset i pet godišnje službe u malenom selu Ljubču ode u rodno mjesto Pag, da tu posljednje godine svoga ispaćenog života provede u miru.

Zlatomisnik je nepopustljiv i u politici. Kao dobar Hrvat isticao se još od mladih godina. Svojim se Hrvatstvom uvijek ponosio, ponosi se i sada. Veseli se svakome boljitku hrvatskoga naroda, a najstretiniji će biti onda, kada svaki Hrvat smogne reći, da je svoj na svome.

Radio je i sada radi za Boga i Hrvatsku. Zato čeka obljubljenog Zlatomisnika obilna nagrada od pravednoga Suda.

—n—

FILIP-JAKOV

Smrt č. s. Platonide

28. IX. t. g. umrla je u Ljetnikovcu sjemeništa u Filip-Jakovu časna sestra Platonida Batista iz Družbe sestara milosrdnica sv. Vinka. Bolovala je već duže vremena, ali se u zadnje vrijeme bolest naglo pogoršala, pa je sestra Platonida osjećala brzi svršetak i niko je o protivnom nije mogao uvjeriti. Potpuno predana u volju Božju mirno je i radosno očekivala smrt: »Punih sam trideset godina vjerno i odano služila Bogu i bližnjemu, pa se zato ništa ne bojim smrti, već radosno idem u susret Kristu, koji će me primiti među blaženike na nebu« — tako je kazala jednom svećeniku prije svoje smrti. Sve svoje boli i patnje prikazivala je Bogu za obraćenje grješnika.

29. IX. bio joj je svečani sprovod u Filip-Jakovu. Na sprovod je došlo mnogo njezinih sestara iz Šibenika i Splita, da se po posljednji put oproste od svoje dobre sestre Platonide. Sestre Predragoejene Krvi iz Biograda na moru i sestre Dominkanke iz biogradske bolnice su također prisustvovala sprovodu. Sprovodu je prisustvovalo i desetak svećenika, koji su se taj dan radi blagdana sv. Mihovila, zaštitnika župe Filip-Jakov, našli u selu, a preč. rektor sjemeništa u Šibeniku dr Kreše Zorić, kanonik, i ekonom preč. don Frane Grandov došli su amo posebno radi sprovoda. Veliki broj vjernika iz Filip-Jakova, a i nekoji iz Turnja i Biograda došli su na sprovod, tako da je sprovod bio upravo veličanstven. Sprovod je vodio preč. rektor sjemeništa uz asistenciju preč. konsultora don Frane Antunovića i preč. dekana don Marka Cvitanovića. S ganutljivim i lijepim govorom oprostio se od mrtve sestre preč. dr Zorić, zahvalivši joj za sve dobro, koje je učinila hrvatskom narodu žrtvujući sebe u radu za bližnjega bilo u bolnicama bilo na drugim mjestima, a osobito za ono, što je učinila za naše sjemeništarce kao bolničarka u sjemeništu u Šibeniku, gdje je sve do pred kratko vrijeme radila.

Ovo je prvi sprovod jedne časne sestre u ovim krajevima. Narod, koji ju je u onako velikom broju ispratio do zadnjega počivališta i u suzama se opraštao od njemu inače nepoznate sestre, spontano je izrazio iskrenu zahvalnost onoj, koja je, kao skromna i nepoznata sestra, čitav svoj život vjerno i predano služila Bogu i hrvatskom narodu.

p. č.

vi hrvatske omladine i svega hrvatskog naroda. Dao to Bog!

Prigodom otvora ženske realne gimnazije u Šibeniku

11. t. mj. stigao je akt Banske Vlasti, da se u Šibeniku zatvara mješovita realna gimnazija, a otvara muška realna i ženska realna gimnazija, na temelju ukaza k. namjesnika od 18 rujna t. g.

Jasno je, da je građanstvo Šibenika i sjeverne Dalmacije obijučke pozdravilo otvaranje nove ženske gimnazije sa oko 400 učenica. Time je udovoljeno jednoj davnoj želji i stvarnoj potrebi grada i okolice. Pouzdano se nadamo, da će se sada početi jednom sredivati teške prilike, koje su godinama vladale na šibenskoj gimnaziji, gdje je, između ostaloga, i sami konglomerat i veliki broj triju zavoda stajao u jednoj zgradi, što je često bilo uzrokom raznih nereda. Pri otvorenju nove ženske realne gimnazije treba izbjegavati svako eksperimentiranje. Treba nastupiti s gotovim i stalnim programom, osobito, da bi se ženska omladina šibenske gimnazije mogla što čvršće privezati svom učeničkom pozivu i radu te svom roditeljskom domu, a da bi se od nje moglo energično i razborito odstraniti sve dosadašnje negativne utjecaje vanskolskih faktora, kao i sve skliske strane života. Žalosno iskustvo zadnjih godina treba sada popraviti i smjesta spriječiti.

Kad smo kod otvora novoga zavoda, doznajemo, da bi se sada školska obuka na obim zavodima morala odvijati izmjenično: tri dana u sedmici jutro imala bi školu muška realna gimnazija, a tri dana ujutro ženska realna gimnazija, te isto tako i poslije podne. Ovakav raspored obuke u najmanju je ruku nezgodan s više razloga. Treba uvažiti, da na šibenskoj realnoj gimnaziji, jednoj i drugoj, ima oko 100 učenika(ca) putnika iz šibenske okolice, koji bi sada, nakon toliko godina svoga školovanja, morali prekinuti nauk i preći na koji drugi zavod. Ovo bi značilo uništiti 100 seoskih obitelji i moralno i ekonomski. Ako stojimo na gledištu seoske politike, onda treba odmah urediti ovo pitanje jutarnjeg i popodnevnog pohađanja škole, a putnicima svakako omogućiti jutarnju obuku konstantno. I drugi, ne mali, razlog je u tome, što treba učenike privikavati stalnom jutarnjem radu, a ne dati im prigode, da se klatare oko po gradu i u svojoj besposlici pomišljaju na najgoru, osobito na organizirano zlo. Ako to vrijedi za sve učenike načelno, a kamo li ne za naše, koji su južnjačke naravi, te po iskustvu znamo, da ih je veoma teško svladati. Naš naime temperament brzo misli, osjeća i govori pod dnevnim žarkim suncem. Zato se brzo i zanese za razliku od sjevernoga tipa, pa mislimo, da se ova zagrebačka metoda ne bi mogla bez posljedica primijeniti na naše dalmatinske prilike.

Čujemo i to, da fali oko 14 novih nastavnika za obe škole. Neka se već jednom na početku školske godine omogući nesmetani školski rad, bez kraparenja sa skrćenim satovima i s vječnim suplenacima, ako jednom iskreno želimo početi sredivati školske prilike, osobito na šibenskoj gimnaziji. Ako li bude falilo toliko nastavnika, bit ćemo otvoreni, pa reći: Bolje da se i ne drži nikakva obuka negoli da se eksperimentira s obukom na srednjoj školi. Ovo nije naša misao, nego samoga gospodina predstojnika Skorjača u njegovom ekspozitu narodnim zastupnicima ovih dana. Naše se građanstvo punim pravom nada, da će ovo mjerodavno načelo biti primljeno u punoj mjeri i na naša oba srednja zavoda mjesnih gimnazija.

I tih Međumurje do našega bl. Nikole!

Lani početkom mjeseca lipnja, kako smo to bili javili, imali smo pred svojim Blaženikom u Šibeniku hodočasnika iz Zagreba, Like i Slavonije. Potom prošle zime i mjeseca rujna ove godine došla Mu se amo pokloniti i preporučiti Mu sebe i svoju ugroženu Bačku radnica iz Subotice Klara Kujundžić, koja je uza svu svoju bijedu smogla obdariti našega Blaženika u crkvi sv. Frane skupim oltarnjakom.

Tim vanrednim štovacima bl. Nikole Tavilića pridružilo se sada u listopadu i tih hrvatsko Međumurje, posljednja vladavina knezova Šubića-Zrinjskih iz dalmatinskoga Bribira, Blaženikova duhovnog rodnog mjesta. 6.—8. listopada o. g. bila je u Šibeniku Međumurka gđa Katica Ivachević, umirovljena učiteljica gra-

danske škole u Čakovcu. Pribivala je svetoj Misi i večernjem Blagoslovu pred Blaženikovim oltarom u Sv. Frane.

S ganućem je razmotrila Njegovu relikviju. Iako vremesna i teška, htjela je vidjeti sve svete znamenitosti Blaženikova rodnog mjesta. A kao učena žena potanko se propitkivala i za ine kulturne šibenske stvari, te otide od nas s najpovoljnijim dojmovima o svetosti i naprednosti staroga Šibenika, vidjevši, kolik li broj i kako ukusnih crkava ima ovaj naš grad.

Ponijela je sobom kući više komada Blaženikovih sličica, te po koji mali i veliki Njegov životopis, eda i time zagrije za bl. Nikolu svoje blagoćudne Međumurce, osobito bivše svoje dake, koje ona, kako veli, i sada rado dariva dobrim štivom, ne bi li ih odvratila od loših knjiga.

Očekujemo, da u kolo hodočasnika do bl. Nikole u Šibeniku stupi još i Herceg-Bosna, kojoj je Blaženik bio gorljivi apostol, da tako možemo reći, kako su već sve hrvatske pokrajine na samom Blaženikovu rodnom tlu Njemu iskazale počast i harnost. Njima i svakom uopće Hrvatu, ma odaklegod bio, najpodesniji je za to čas od 14. dana narednoga mjeseca do istoga dana g. 1941., kroz koje vrijeme slavimo 550 ljeta od slavne smrti toga svojeg najdičnijeg Sunarodnjaka, a na koju nas je proslavu već upozorio divnim pismom zagrebački nadbiskup dr. Alojzije Stepinac.

Dao Bog, da kroz tu Blaženikovu jubilarnu godinu sveta Crkva Njega ubroji među svece, kako smo to lani na sam Njegov blagdan zamolili Sv. Oca Papu Piju XII.! To bi bio najsjajniji završetak već započete Hrvatske svete godine, naravno uz pretpostavku, da svaki od nas i sebe uvrsti kroz to doba među svece-pravednike istinskim polučjenjem jubilejskog oprosta i temeljitim popravkom svojega života, te da se sav naš skroviti i javni narodni život najtješnje ovije oko svete Petrove Pećine u Rimu, kako to pred 1300 ljeta učinise po prvi put slavni nam predi.

Životi Šibenika

MISIJSKA NEDJELJA. U nedjelju 20. t. mj. po cijelom katoličkom svijetu slavi se misijski dan ili misijska nedjelja. Već je prohujalo 19 vijekova, da je božanski Učitelj poslao svoje učenike i rekao im: Idite i učite sve narode krsteći ih u ime Oca, i Sina i Duha Svetoga. Međutim još i danas imade preko milijarde ljudi, koji još nijesu primili blagu evanđeosku riječ, već stoje u tmini i u sjeni vjerskoga neznanja. Da blaga evanđeoska riječ tako polagano kroči naprijed, nema sumnje, da veliki dio krivnje leži u nemaru i nehaju samih nas katolika. Sv. Otac želi, da se prilikom misijske nedjelje katolici svega svijeta dignu iz toga duševnog nehaja, pa da zajedničkim molitvama i ujedinjenim žarom svim silama porade oko što skorijeg ostvarenja Božjeg kraljevstva na zemlji. Katolici grada Šibenika, odazovite se želji Sv. Oca, pa prilikom misijske nedjelje upravite svoje molitve Bogu, prikazite sv. Pričest i sv. Misu za procvat misija. — Prilikom misijskog dana u našim crkvama sakupljat će se milostinja za potrebe misija.

PROSLAVA MISIJSKE NEDJELJE. U nedjelju 20. t. mj. i u našem Šibeniku proslavit će se Misijska nedjelja, kao glavni dan misijske propagande i godišnji društveni blagdan papinskog »Društva za širenje vjere« (DSV). Po svim našim crkvama bit će misijska propovijed i sakupljat će se milostinja za misije. — Križarice i Male Križarice imaju u 7 s. ujutro zajedničku sv. Misu i sv. Pričest, te popodne od 4—5 s. sat klanjanja za misije u crkvi sv. Luce, a u 7.30 s. naveče u Katoličkom Domu misijsku priredbu s nekoliko prigodnih točaka. Ulaz slobodan, a dobrovoljne doprinose u korist misija primat će sa zahvalnošću na ulazu naš »Crnac«.

KRIST KRALJ. U nedjelju 27. t. mj. uz najveće svečanosti sav katolički svijet proslavit će blagdan Isusa Krista Kralja. Bolna je činjenica, da je Isus Krist potjeran s mnogih mjesta javnog života. I to je uvidio blgpk. sv. Otac Papa Pio XI., pa je naredio, neka se svake godine u posljednju nedjelju mjeseca listopada slavi blagdan Krista Kralja u svrhu afirmacije božanskih i kraljevskih Kristovih prava na svijet i javni život. Ovaj blagdan grad Šibenik posljednjih godina slavio je vrlo svečano, pa će ga i ove godine isto tako proslaviti. U svim crkvama bit će ujutro svečane sv. Mise kao na najveće blagdane. U katedrali u 11 s. bit će pontifikalna sv. Misa preuzv. biskupa uz asistenciju.

Popodne u 6 s. iza listopadske pobožnosti preuzv. biskup održat će prigodnu homiliju, a zatim pred izloženim Svetotajstvom izmolit će posvetnu molitvu Kristu Kralju.

ODLAZAK VRIJEDNOGA NASTAVNIKA. Koncem prošloga mjeseca napustio je naš grad uvaženi nastavnik prof. dr. Jakov Kostović. Skoro kroz jedan cijeli decenij djelovao je na našoj gimnaziji, pa je radi svoje rijetke spremne i duševne profinjenosti ostavio najljepše uspomene i kod svojih daka i kod objektivnog građanstva. Rad prof. Kostovića na našoj gimnaziji pada u doba teških režima i diktatura. No on ni za dlaku nije ustupio pred moćnim režimskim direktorima, već je uvijek ostao na svojoj političkoj visini, ispravan i beskompromisan Hrvat. Svojim energičnim nastupom, auktoritetom i superiornošću tupio je često puta oštricu, koja je bila uperena protiv hrvatskih daka. I kad je poslije sporazuma došlo čas, da se svakome dade svoje, Banska Vlast povjerila mu je mjesto vršioca dužnosti ravnatelja, odnosno ravnatelja. Međutim nekima to nije bilo pravo, pak im je nažalost uspjelo izmijeniti odluku Banske Vlasti, iako je prof. Kostović, kao vršilac dužnosti ravnatelja, uspio uspostaviti takav red u zavodu, da su se divili i sami njegovi lični protivnici. Gosp. profesoru na novom polju rada u bijelom Zagrebu želimo mnogo uspjeha, a i priznanja!

AKADEMIJA HRVATSKOG JUNAKA. Prilikom proslave saveznog dana Hrv. Junaka 13. X. priredena je u dupkom punom Gradskom Kazalitu uspjela svečana akademija. U glazbenom dijelu nastupila je s više točaka odlična glazba Hrv. Junaka iz Zagreba i Zbor usnih harmonikaša iz Zagreba. Pobrli su zasluženi aplauz. U tjelovježbenom dijelu su nastupili članovi, članice i naraštajci iz Zagreba raznim simboličkim vježbama, igrom narodnih kola te vježbama s palicama, na tlu i na ručama. Svojim nastupom zadovoljili su sve prisutne. O novoj Hrvatskoj preko nove omladine govorili su na akademiji stjegovoda šibenskog Hrv. Junaka g. Zv. Malić, vrhovni starješina Saveza Hrv. Junaka g. M. Majer i predstavnik dalmatinske župe Hrv. Junaka g. F. Ž. Donadini. Za ovu svečanost došlo je iz Zagreba oko 200 članova i članica te po jedna četa iz Splita, Drniša i Biograda n/m.

OTVORENA ŽENSKA REALNA GIMNAZIJA. Ovih dana ispunila se davna i opravdana želja našega građanstva otvaranjem zasebne ženske realne gimnazije. Za vršioca dužnosti ravnatelja imenovan je g. prof. Frano Dujmović. Novome našem zavodu želimo mnogo sreće, uspjeha i Božjeg blagoslova!

SV. ORSULA, djevica i mučenica slavi se u područnoj crkvi sv. Duha u ponedjeljak 21. t. mj. Ujutro bit će lekcije i pjevana sv. Misa, a popodne blagoslov s Presvetim.

IZ HRVATSKOG PROFESORSKOG DRUŠTVA. Ovih dana po prvi put u novoj škol. godini hrv. prof. društvo održalo je svoj plenarni sastanak. Sastanku su prisustvovali direktori srednjih škola s velikim brojem hrvatskih profesora. Na sastanku birana je nova uprava. Ponovno je biran za predsjednika prof. don Ante Letinić, za tajnika gđica prof. Varović, a za blagajnika prof. Bernardić. Na sastanku doneseno je više praktičnih zaključaka u pogledu vladanja učenika.

FOND NASEGA LISTA doprinio je don Frane Grandov Din 20, da počasti uspomenu pk. Grge Novaka. — Uprava harno zahvaljuje.

SVIM ČLANICAMA »ŽIVOGA SVIJETA« javljam, da je nakana klanjanja za sljedeća dva tjedna (20. X. — 2. XI.): za naše požrtvovne misionare i misionarke te misijske potrebe uopće. — Pozivljem sve članice da u nedjelju 20. t. mj. od 4—5 s. popodne prisustvuju satu klanjanja u crkvi sv. Luce za misije, a u 7 s. navečer misijskoj priredbi u Kat. Domu. — Don Ante Radić.

FOND »KATOLIČKE KARITAS« doprinio je don Šime Matulina Din 30, da počasti uspomenu pk. Bratuž ud. Amalije. — Odbor najljepše blagodari.

DR. VJEKOSLAV SMOLČIĆ, specijalista za bolesti uha, nosa i grla, otvorio je ambulantu u kući Smolčić, »Iza Badžane«, te ordinira od 11—12 i od 16—17 sati svaki dan.

NOVO KRIZARSKO BRATSTVO osnovano je u mjestu Sutomore (katorska biskupija), te u Miokovićevu (okružje zagrebačko).

Hrvatski socijalni tjedan

Hrvatski socijalni tjedan ustanova je Hrvatske katoličke akcije, sa svrhom, da okuplja naučne i praktične radnike, koji skupnim radom obraduju važna pitanja društvenog života s gledišta kršćanske nauke, i polučene rezultate svoga proučavanja i rada populariziraju u sve slojeve naroda.

Do sada je ta ustanova održala tri svoja zasjedanja i iza svakog izdala zbornik u kome su otisnuta odnosna predavanja, alocucije, rezultati anketa i rezolucije. Naizmjenice su obradena, kao zokružene cjeline, pojedina pitanja teoretske te praktične sociologije. Prvo zasjedanje bilo je uvodno, pa je raspravilo »Opća načela društvene obnove«. Drugo se zasjedanje bavilo temom »Obitelj u današnjem društvu«. Na trećem su kritički prikazani »Društveni poredak i društveni pokreti sadašnjice«.

Za temu četvrtoga zasjedanja, koje će se održati od 3. do 10. studenoga o. g. odabrao je Odbor i Nastavni zbor Hrvatskog socijalnog tjedna »Skrb za buduća pokoljenja Hrvatske«.

U nizu javnih predavanja, alocucija, anketa i reportaža obradit će naši sociolozi, liječnici, pedagozi i pravnici pitanje nataliteta, to jest priploda i prirasta hrvatskog življa i njegov vitalitet, razmotrit će način života i životne nazore današnje mladeži i s tim u vezi ispitati: kako se živi u obiteljima s brojnim djecom, a kako u onima s jednim djetetom (psihološka jedinčadi); govorit će se o odgojnim sistemima roditelja i o tome što hoće veliki pokreti u svijetu s omladinom. Izvijestit će se što čini, a što bi još trebalo da uradi Crkva, javna vlast i privatna inicijativa za naraštaj.

Potpuni raspored četvrtoga zasjedanja Hrvatskog socijalnog tjedna s redosljedom svih pojedinačnih tema i predavača bit će na vrijeme tiskan i objavljen, a zasjedanje će se održavati u velikoj franjevačkoj dvorani na Kaptolu od 3. do 9. studenoga svaki dan od 6.15 do 8.15 sati predvečer.

Pokroviteljstvo ovoga Hrvatskoga socijalnog tjedna preuzeli su hrvatski metropolit, predsjednik Biskupskih konferencija, zagrebački nadbiskup dr. Alojzije Stepinac i biskup kotorski i dubrovački Mons. Pavao Butorac. Prvi će prigodni govor »Blagoslov naroda po djeci njihovoj«, a drugi alocuciju »Čist naraštaj spas Hrvatske«.

Sve upute daje Poslovnica Hrvatskog socijalnog tjedna u Nadbiskupskom dvoru (telefon 84—46), gdje će se od 21. o. mj. dobivati i ulaznice.

Za Hrvatski Socijalni Tjedan

Tajnik: Predsjednik:
Dr. Stjepan Podolšak, Dr. Velimir Deželić,
odvjetnik tajnik Odjela za socijalnu politiku.

* Prva je knjiga rasprodana, dok se druge dvije mogu dobiti (po Din. 50) u poslovnicu Hrvatskog socijalnog tjedna, Zagreb, Kaptol 31.

Razne vijesti

VISOKA ŠKOLA ZA TJELESNI ODGOJ osnovana je u Zagrebu kod škole narodnog zdravlja. U toj školi odgajati će se učitelji gimnastike i sporta.

ČETVRTAK I PETAK — BEZMESNI DAN. Kao bezmesni dani u cijeloj državi, pa i u banovini Hrvatskoj, određeni su četvrtak i petak. U te dane zabranjena je svaka prodaja svježega telećeg, govedeg i svinjskog mesa na malo.

»LA CIVILTA CATTOLICA«. Ova ugledna rimska revija uvela je ovih dana osobite pogodnosti za nove pretplatnike, i to pretplatu samo za jednu godinu uz cijenu od Lira 50 (sa troškovima Din 120). Ova pretplata teče od dana isplate i prema tomu ne vrijedi za već izišle brojeve. Novac se šalje na povjerenika: Petar Šperac, Split, Katalinića prilaz 12.

VESTA

najbolji njemački šivači strojevi

pismena garancija 30 godina

Radio aparati TELEFUNKEN i ORION specijalni za sela

Motocikle, Bicikle, Petromax lampe

NOVOST — štedne svjetiljke našpriti

velika svjetlost mali trošak, pisali strojevi, Hrvatske vunene zastave.

Cijene umjerene. Za gotovo i na otplatu.

JAKOV TERZANOVIĆ - ŠIBENIK